

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Lange Wiep Werkendam

Rapportnummer 17-0178

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Lange Wiep te Werkendam

juli 2017

Rapportnummer: 17-0178

In opdracht van: Gemeente Werkendam

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: ir. E.J.F. Claassen

Auteur: ir. N. Arts-Smits

Kwaliteitscontrole: ir. E.J.F. Claassen

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	7
3	Methode	8
4	Natuurwaarden	9
4.1	Beschermde gebieden	9
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Kevers en slakken	13
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Reptielen en amfibieën	14
4.2.6	Vogels	16
4.2.7	Zoogdieren	17
5	Conclusies	20
	Geraadpleegde bronnen	23
	Bijlagen	
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	
	Bijlage 2 Tabel afstanden bouwlawaai	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Werkendam wil de kern Werkendam gaan uitbreiden met woningbouw. Hiervoor worden in het plangebied ten oosten van de Lange Wiep in Werkendam tussen de 250 en 300 woningen gerealiseerd. In verband met de bestemmingsplanprocedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de drie voormalige wetten op het gebied van soort- en gebiedsbescherming; Boswet, Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (wn) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

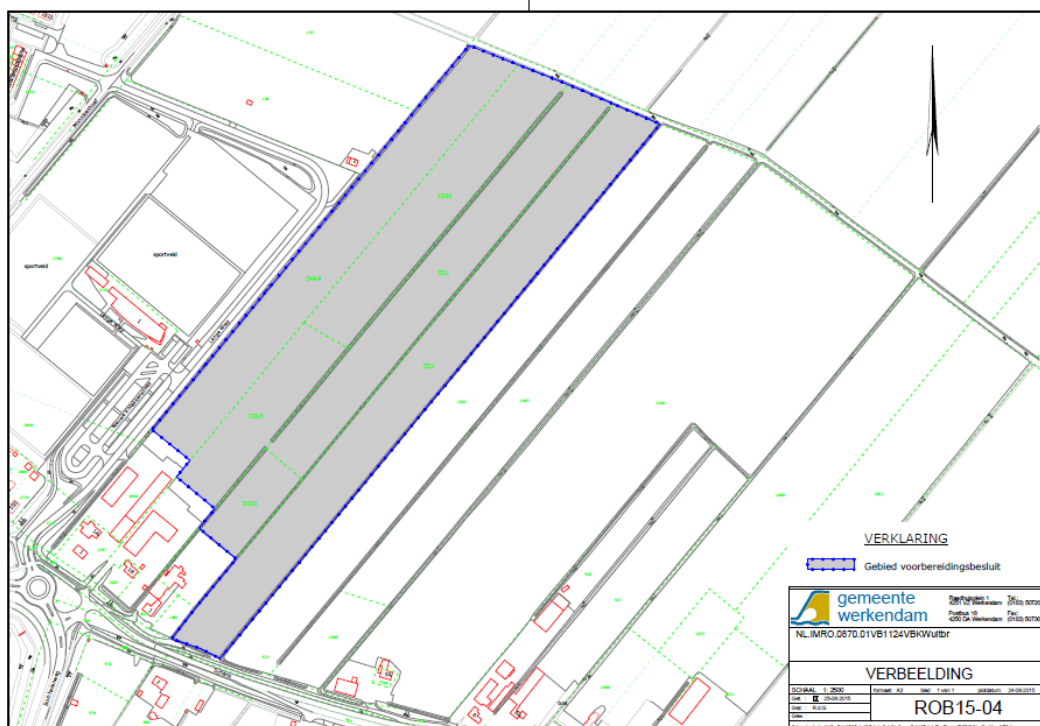
Het plangebied betreft vier agrarische percelen aan Lange Wiep, ten oosten van de kern van Werkendam. Het plangebied ligt in het buitengebied van Werkendam. De omgeving bestaat uit landbouwpercelen.

Langs de zuidoostzijde van de het plangebied loopt een (ten tijde van het onderzoek droge) greppel. Aan de zuidwestelijke kant grenst het plangebied aan de weg Schans. Ten noordwesten van het plangebied ligt de weg Lange Wiep. Tussen de weg Lange Wiep en het plangebied loopt een sloot. Aan de noordgrens van het plangebied loopt de watergang Binnenvliet.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Figuur 3 toont een verbeelding van de bestaande situatie. Op pagina 7 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Plangebied (rode figuur) in ruimere omgeving (bron: Google maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (bron: BingMaps)

Foto 1. Plangebied gezien vanaf Lange Wiep

Foto 2. Plangebied, sloot en Lange Wiep

Foto 3. Sloot en plangebied

Foto 4. Watergang op noordgrens plangebied

Foto 5. Plangebied vanaf Schans (Google maps)

Foto 6. Plangebied vanaf Schans (Google maps)

2.2 Voorgenomen plannen

De voorgenomen plannen bestaan uit het realiseren van 250 tot 300 nieuwe woningen.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlindernet.nl, Libellenet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van hollen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

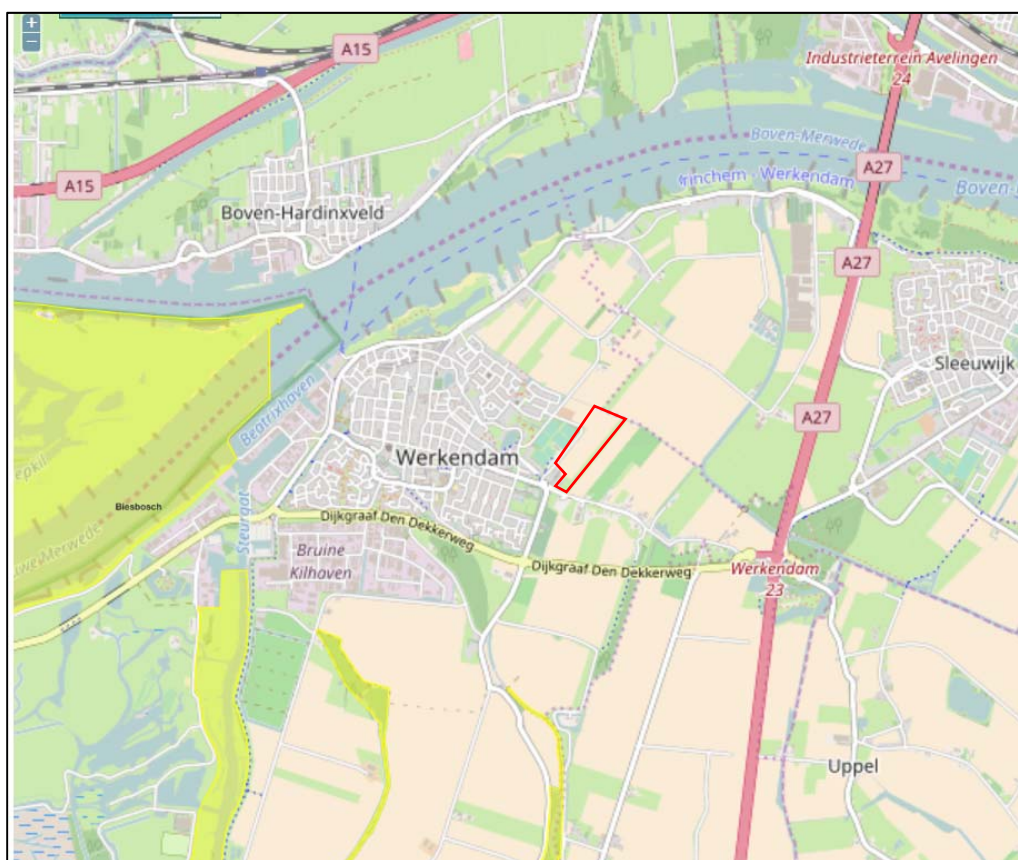
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 16 juni 2017 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: half bewolkt, droog, matige wind en circa 17 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 1.400 meter afstand ten zuiden van het plangebied ligt. Dit betreft het Natura 2000-gebied Biesbosch. Op ongeveer 6,7 kilometer afstand ten zuidoosten ligt Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem. De ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden is weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Ligging plangebied (rode figuur) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

Uit de effectenindicator op de website van het Ministerie van Economische zaken blijkt dat op Natura 2000-gebied de Biesbosch bij woningbouw de volgende storingsfactoren mogelijk optreden: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, verstoring door licht, verstoring door trilling, optische verstoring, verstoring door mechanische effecten.

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Dit betekent dat de storingsfactoren oppervlakteverlies en versnippering op voorhand zijn uit te sluiten.

Gezien de grote afstand tussen het plangebied en de Biesbosch zijn ook verdroging, verstoring door licht, verstoring door mechanische effecten en optische verstoring op voorhand uit te sluiten.

Een aantal mogelijke effecten zijn niet op voorhand uit te sluiten. Van deze mogelijke effecten wordt hieronder een beschrijving gegeven.

Verontreiniging

De voorgenomen plannen brengen extra verkeersbewegingen met zich mee, welke mogelijk een verhoogde stikstofdepositie tot gevolg kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. Met behulp van het rekenmodel "Aerius Calculator" dient de emissie van stikstof als gevolg van de voorgenomen plannen te worden berekend om de effecten op het Natura 2000-gebied Biesbosch te kunnen bepalen.

Verdroging

Nieuwe ontwikkelingen mogen niet leiden tot toename van verdroging in (aangrenzende) natuurgebieden. De watertoets dient hier inzicht in te geven. Indien verdroging optreedt, is een vergunning Wet natuurbescherming vereist.

Verstoring door geluid

De gebruiksfase van de woonwijk zal niet leiden tot verstoring van aangewezen soorten door geluid.

Bij de aanleg van de woonwijk wordt in meer of mindere mate geluid geproduceerd dat in de omgeving hoorbaar kan zijn. De afstand tussen het plangebied en de Biesbosch is ongeveer 1.400 meter. Van de verschillende geluidsbronnen is heien veruit maatgevend, zie bijlage 2. Een nader onderzoek naar mogelijke effecten van bouwgeluid is noodzakelijk om een inschatting te maken van de effecten van de voorgenomen plannen op Natura 2000-gebied Biesbosch.

Verstoring door trilling

De ecologische effectafstanden van trillingen door de grond zijn klein en vallen in het niet bij de effectafstand van geluidstrillingen. Gezien de minimaal 1.400 meter afstand tussen het plangebied en Natura 2000-gebied Biesbosch, is verstoring door trilling op voorhand uit te sluiten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Noord-Brabant NNB genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de natuurbeheerplankaart van de kaartbank op de website van de provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat behoort tot het NNB betreft het bosgebied ten zuidoosten van het plangebied op ongeveer 650 meter afstand van het plangebied. De ligging van het NNB ten opzichte van het plangebied is weergegeven in figuur 4.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode figuur) ten opzichte van het NNN (bron: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>)

Effectbeoordeling

Als wezenlijke kenmerken en waarden gelden de actuele en geambieerde natuurbeheertypen zoals vastgelegd in het Natuurbeheerplan van provincie Noord-Brabant. Daarnaast worden als wezenlijke kenmerken en waarden aangemerkt geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte, openheid of juist geslotenheid en de landschapsstructuur.

De voorgenomen werkzaamheden zullen door de relatief grote afstand tot het NNN geen aantasting tot gevolg hebben van geomorfologische en aardkundige waarden en processen, donkerte, de kwaliteit van bodem, water en lucht, geslotenheid en de landschapsstructuur. Het is niet uit te sluiten dat tijdens de bouwwerkzaamheden de rust en stilte van het NNN ter plaatse tijdelijk worden verstoord. Gezien de tijdelijkheid van de bouwwerkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN aantasten.

Conclusie

Het is niet uit te sluiten dat tijdens de bouwwerkzaamheden de rust en stilte van het NNN ter plaatse tijdelijk worden verstoord. Gezien de tijdelijkheid van de bouwwerkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN aantasten. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden geldt dat nader onderzocht dient te worden of voorgenomen plannen een negatief effect hebben op Natura 2000-gebied Biesbosch door geluid, stikstof en/of verdroging.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit weiland en akker. Daarnaast zijn bermen en greppels aanwezig binnen het plangebied. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat binnen het plangebied geschikte biotopen voor beschermde plantensoorten ontbreken. Daarnaast wordt in de NDFF geen melding gemaakt van beschermde vaatplanten binnen een straal van een kilometer van het plangebied. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied de vlindersoort grote vos (§3.3 wn) voorkomt. Het habitat van de grote vos bestaat uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Bevindingen uit het veldbezoek tonen aan dat in het gehele plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van grote vos en andere beschermde vlindersoorten.

Gezien het ontbreken van geschikte biotopen is het uit te sluiten dat binnen het plangebied beschermde soorten vlinders voorkomen. Beschermde vlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de NDFF blijkt dat op nul tot een kilometer van het plangebied de beschermde libelsoort rivierrombout (§3.2 wn) voorkomt. Op een tot vijf kilometer afstand van het plangebied komt beekrombout (§3.3 wn) voor. Rivierrombout komt voor bij rivieren en grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet. De beekrombout is een soort van beken met zuurstofrijk water.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de geschikte biotopen voor de genoemde libelsoorten in het plangebied niet aanwezig zijn. Ook de watergangen grenzend aan het plangebied vormen geen geschikt biotoop voor beschermde libellen. Het zodoende uit te sluiten dat beschermde libellen leefgebied vinden in het plangebied.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen in het plangebied uit te sluiten.

4.2.3 *Kevers en slakken*

Beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Beschermde waterkevers en aquatische slakkensoorten platte schijfhoren en Bataafse stroommossel zijn afhankelijk van helder, stromend water, rijk aan vegetatie. In het plangebied ontbreken deze biotopen. De watergangen in het plangebied voldoen niet aan deze biotoopeisen. Het voorkomen van beschermde waterkevers en slakkensoorten kan daarom worden uitgesloten.

Conclusie

In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor beschermde soorten slakken en kevers. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 *Vissen*

Uit de NDFF blijkt dat op een afstand van een tot vijf kilometer van het plangebied grote modderkruiper (§3.3 wn) voorkomt. Uit de Vissenatlas Noord-Brabant (2010) blijkt dat grote modderkruiper voor 1999 is waargenomen in het kanaal dat op de Binnen Vliet aansluit.

Grote modderkruiper wordt in Nederland het meest aangetroffen in poldersloten, maar komt ook voor in vennen, oude riviermeanders en langzaam stromende beken. De volwassen dieren houden zich hier bij voorkeur op in smalle (<3 m), ondiepe (<0,50 m) sloten tussen dichte vegetaties of onder kraggen. Het voorkomen van grote modderkruiper is op basis van biotoopkenmerken niet uit te sluiten in de sloot tussen het plangebied en Lange Wiep en de sloot in het plangebied.

Effectbeoordeling

Indien de sloten in het plangebied en tussen Lange Wiep en het plangebied gedempt dienen te worden, heeft dit mogelijk een negatief effect op grote modderkruiper. Met het dempen van (een deel van) de sloot verdwijnt mogelijk leefgebied van grote modderkruiper. Tevens kunnen individuen van grote modderkruiper verwond of gedood worden of eitjes van de grote modderkruiper worden vernietigd.

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper is aan te bevelen indien (delen van) de sloten in het plangebied gedempt dienen te worden.

Conclusie

Het is niet uit te sluiten dat in de sloten in het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper voorkomt. Met het (deels) dempen van sloten verdwijnt leefgebied en kunnen individuen van grote modderkruiper worden gedood. Indien sloten (deels) gedempt dienen te worden, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper aan te bevelen.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al. 2009) en de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker (alle §3.3 wn), poelkikker en rugstreeppad (beide §3.2 wn). Op een afstand van een tot vijf kilometer van het plangebied zijn de volgende soorten waargenomen: Alpenwatersalamander, bastaardkikker, meerkikker (alle §3.3 wn), heikikker en kamsalamander (§3.2 wn).

Op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied is ringslang (§3.3 wn) waargenomen.

De watergangen in en langs het plangebied kunnen functioneren als voortplantingshabitat voor algemene soorten amfibieën zoals kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, meerkikker en Alpenwatersalamander. Voor deze soorten is het plangebied geschikt als landhabitat, echter marginaal, vanwege de huidige inrichting en gebruik als agrarische grond.

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Ook wordt de soort gemeld uit halfnatuurlijke graslanden, agrarische kleipolders met kwel, laagveen en op ruderaal terrein. De poelkikker is een soort van pioniersituaties en kan dan ook al snel aangetroffen worden in nieuwe nog kale sloten met weinig vegetatie (soortenstandaard poelkikker, 2014). Het is derhalve niet uit te sluiten dat poelkikker in het plangebied voorkomt.

De rugstreeppad is een soort van dynamische milieus. Dit zijn zandige gebieden met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionierkarakter. De habitat van rugstreeppad laat zich karakteriseren als onbeschaduwde, laag begroeide tot volledig onbegroeide, vaak min of meer geaccidenteerde terreinen met daarin plekken waar een extreem microklimaat heerst, zowel qua temperatuur als vochtigheid en ondiepe wateren die snel kunnen opwarmen (Creemers et al., 2009).

Uit het veldbezoek blijkt dat in het plangebied het pionierkarakter grotendeels ontbreekt. Het plangebied is zodoende niet geschikt als landhabitat voor de rugstreeppad. De watergangen grenzend aan het plangebied voldoen niet aan de habitateisen voor voortplantingswater van de rugstreeppad, ze zijn over het algemeen te diep.

Doordat het plangebied bestaat uit een aantal agrarische percelen, is het uit te sluiten dat kamsalamander in het plangebied voorkomt. Deze soort is kritisch ten aanzien van de biotoopeisen. Het plangebied voldoet hier niet aan. De heikikker is erg kritisch ten aanzien van zijn habitat. Deze soort heeft een voorkeur voor heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. In het plangebied zijn deze biotopen niet aanwezig. Het is daarom redelijkerwijs uit te sluiten dat heikikker in het plangebied voorkomt.

Uit gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al. 2009) en de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde reptielensoort ringslang (§3.3 wn) voorkomt. De ringslang is een watergebonden soort. Naast water heeft de soort ook veel ruimtelijke variatie nodig, zoals struweel en, bladhopen. Het is niet aannemelijk dat het plangebied (weiland en akker) leefgebied vormt voor de ringslang. Het voorkomen van ringslang in het plangebied is redelijkerwijs uit te sluiten vanwege het ontbreken van ruimtelijke variatie in gebied.

Effectbeoordeling

De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat landhabitat van algemene soorten amfibieën van §3.3 wn wordt vernietigd. Indien (delen van) sloten worden gedempt, heeft dat een negatief effect op het voortplantingsbiotoop van deze amfibiesoorten.

Het voorkomen van de poelkikker is in de sloten in en langs het plangebied niet uit te sluiten. Indien deze sloten (gedeeltelijk) worden gedempt kan dat een negatief effect hebben op de poelkikker. Het plangebied is vanwege het intensieve agrarische gebruik niet geschikt als landhabitat voor de poelkikker.

Mitigerende maatregelen

Voor de algemene soorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Voor de Alpenwatersalamander geldt geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming. De Alpenwatersalamander is een soort van tabel 2 van de voormalige Flora- en faunawet. Onder de Wet natuurbescherming mag voor deze soorten gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor de bouw- en ontwikkelingssector van Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM Bouwend Nederland.

Hierin is het volgende opgenomen voor het dempen van watergangen bij de aanwezigheid van beschermde amfibieën van de voormalige tabel 2 van de Flora- en faunawet:

- + Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de aanwezige soorten geïnventariseerd. Als geen tabel 2 worden aangetroffen zijn geen extra

- maatregelen nodig. Voor de wel aanwezige tabel-2 wordt een ecologisch protocol opgesteld.
- + Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt op plaatsen waar tabel-2 worden verwacht in beginsel uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode en winterrust van amfibieën, reptielen en vissen.
  - + Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.
  - + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar tabel-2 soorten van de voormalige Flora- en faunawet (Alpenwatersalamander) voorkomen, vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.

De poelkikker is een soort van §3.2 wn. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling. Ook geldt voor deze soort de gedragscode niet. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van poelkikker is noodzakelijk. Nader onderzoek naar poelkikker kan worden uitgevoerd in de periode mei t/m augustus. Aan de hand van de resultaten van het nader onderzoek kan worden bepaald welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen genomen dienen te worden ten aanzien van de poelkikker.

Conclusie

Mogelijk gebruiken exemplaren van algemene soorten amfibieën van §3.3 wn gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker, meerkikker en Alpenwatersalamander het plangebied als landhabitat. De voorgenomen plannen hebben vernietiging van landhabitat en, indien de sloten worden gedempt, voortplantingsbiotoop van deze soorten tot gevolg. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt een algehele vrijstelling. Mitigerende maatregelen zijn niet nodig.

In verband met de mogelijke aanwezigheid van de Alpenwatersalamander dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor de bouw- en ontwikkelsector van Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM Bouwend Nederland.

De poelkikker is een soort van §3.2 wn. Voor deze soort geldt geen vrijstelling en kan ook niet met de gedragscode worden gewerkt. Nader onderzoek naar poelkikker is noodzakelijk.

Voor meer kritische soorten amfibieën van §3.2 wn en voor ringslang ontbreken geschikte biotopen binnen het plangebied. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.6 Vogels

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Het plangebied is mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van steenuil en kerkuil.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor diverse vogelsoorten. Negatieve effecten op foerageergebied van vogels zijn redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. Voor vogels geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, het bouwrijp maken van gronden en het verwijderen van bomen en beplanting niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving strikt beschermd. In de omgeving van het plangebied blijft voldoende foerageergebied beschikbaar voor steenuil en kerkuil. De voorgenomen plannen hebben zodoende hierop geen negatieve effecten.

Mitigerende maatregelen

Door het bouwrijp maken van gronden en het verwijderen van vegetatie buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien van foerageer- en/of broedgebied. Indien vogels aan het broeden zijn, kan het bouwrijp maken van gronden en het verwijderen vegetatie niet plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door het bouwrijp maken van gronden en het verwijderen van vegetatie buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren, wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Het plangebied is mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van steenuil en kerkuil. In de omgeving blijft voldoende foerageergebied aanwezig voor steenuil en kerkuil. De voorgenomen plannen hebben zodoende hierop geen negatieve effecten.

4.2.7 *Zoogdieren*

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandts vleermuis (alle §3.2 wn) voorkomen in de wijdere omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. In het plangebied geen zijn bomen of gebouwen aanwezig; de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is derhalve uit te sluiten.

De bomen langs Lange Wiep vormen mogelijk een vliegroute voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat egel, haas, vos, konijn, bunzing, ree, wezel en diverse algemene muizensoorten (alle §3.3 wn) binnen een straal van een kilometer van het plangebied zijn waargenomen. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat daarnaast binnen een straal van een kilometer van het plangebied bever (§3.2 nw) voorkomt.

Uit dezelfde bron blijkt dat binnen een straal van een tot vijf kilometer van het plangebied aardmuis, dwergmuis, gewone bosspitsmuis, hermelijn en veldmuis (alle §3.3 wn) voorkomen.

Voor de soorten van §3.3 wn blijkt uit het veldbezoek dat het plangebied vanwege het huidige gebruik en de inrichting marginaal geschikt is als leefgebied. Verblijfplaatsen van de egel, vos, bunzing, wezel en hermelijn zijn op basis van biotoopkenmerken uit te sluiten binnen het plangebied.

Voor bever ontbreken geschikte biotopen in het plangebied. Het voorkomen van deze soort is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, foerageergebied behouden.

Verblijfplaatsen van de egel, vos, bunzing, wezel en hermelijn zijn op basis van biotoopkenmerken uit te sluiten binnen het plangebied. De voorgenomen plannen hebben derhalve geen effect op verblijfplaatsen van deze grondgebonden zoogdiersoorten. Mogelijk zijn muizenholletjes aanwezig in het plangebied. De voorgenomen plannen hebben het vernietigen van deze verblijfplaatsen tot gevolg. Van de genoemde algemene muizensoorten verdwijnt tevens leefgebied.

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn. Voor egel, haas, vos, konijn, bunzing, ree, wezel en hermelijn geldt dat het plangebied een klein onderdeel van het grotere leefgebied vormt. In de omgeving is voldoende alternatief leefgebied aanwezig voor deze soorten. De voorgenomen plannen zullen geen significant negatief effect hebben op deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Het is mogelijk dat egel, haas, vos, konijn, ree en diverse algemene muizensoorten (alle §3.3 wn) het plangebied als leefgebied gebruiken. Voor

deze soorten geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen. Wel geldt de zorgplicht. Om invulling te geven aan de zorgplicht zullen voorafgaand aan de werkzaamheden eventueel aanwezige dieren moeten worden verdreven tot buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. In het plangebied zijn geen bomen of gebouwen aanwezig; de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is derhalve uit te sluiten.

Het plangebied is voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen uit te voeren voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten.

Voor egel, haas, vos, konijn, bunzing, ree, wezel en hermelijn geldt dat het plangebied een klein onderdeel van het grotere leefgebied vormt. In de omgeving is voldoende alternatief leefgebied aanwezig voor deze soorten. De voorgenomen plannen zullen geen significant negatief effect hebben op deze soorten.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Het is niet uit te sluiten dat tijdens de bouwwerkzaamheden de rust en stilte van het NNN ter plaatse tijdelijk worden verstoord. Gezien de tijdelijkheid van de bouwwerkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN aantasten. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden geldt dat nader onderzocht dient te worden of voorgenomen plannen een negatief effect hebben op Natura 2000-gebied Biesbosch door geluid, stikstof of verdroging.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. In het plangebied en direct daar omheen blijft voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. De voorgenomen plannen hebben geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageer- en broedgebied van vogels.

Als het verwijderen van vegetatie en het bouwrijp maken van het plangebied buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden ten aanzien van broedende vogels. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Het is uit te sluiten dat in het plangebied jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn.

Het plangebied is mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van steenuil en kerkuil. In het plangebied en de omgeving blijft foerageergebied aanwezig voor steenuil en kerkuil. De voorgenomen plannen hebben zodoende hierop geen negatieve effecten.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. In het plangebied geen zijn bomen of gebouwen aanwezig; de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is derhalve uit te sluiten.

Indien de sloten in het plangebied en tussen Lange Wiep en het plangebied gedempt dienen te worden, heeft dit mogelijk een negatief effect op grote modderkruiper. Met het dempen van (een deel van) de sloot verdwijnt mogelijk leefgebied van grote modderkruiper. Tevens kunnen individuen van grote modderkruiper verwond of gedood worden of eitjes van de grote modderkruiper worden vernietigd.

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper is aan te bevelen indien de sloten in het plangebied (deels) gedempt dienen te worden.

Het is niet uit te sluiten dat de sloten voortplantingsbiotoop vormen voor de poelkikker. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van poelkikker in de periode mei t/m augustus is noodzakelijk. Aan de hand van de resultaten van het nader onderzoek kan worden bepaald welke effecten kunnen optreden en welke maatregelen genomen dienen te worden ten aanzien van de poelkikker.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor egel, haas, vos, konijn, bunzing, ree, wezel en hermelijn geldt dat het plangebied een klein onderdeel van het grotere leefgebied vormt. In de omgeving is voldoende alternatief leefgebied aanwezig voor deze soorten. De voorgenomen plannen zullen geen significant negatief effect hebben op deze soorten. Van de algemene muizensoorten die mogelijk leefgebied vinden in het plangebied verdwijnt leefgebied door de voorgenomen plannen. Voor egel, haas, konijn, ree, vos en de algemene muizensoorten van §3.3 wn geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen uit te voeren voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten.

De amfibiesoorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker (§3.3 wn) gebruiken het plangebied mogelijk als leefgebied. Voor deze amfibiesoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen uit te voeren voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten.

Voor de Alpenwatersalamander geldt geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming. In verband met de mogelijke aanwezigheid van de Alpenwatersalamander dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor de bouw- en ontwikkelingssector van Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM Bouwend Nederland. Hierin is het volgende opgenomen voor het dempen van watergangen bij de aanwezigheid van beschermde amfibieën van de voormalige tabel 2 van de Flora- en faunawet:

- + Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de aanwezige soorten geïnventariseerd. Als geen tabel 2 worden aangetroffen zijn geen extra maatregelen nodig. Voor de wel aanwezige tabel-2 wordt een ecologisch protocol opgesteld.
- + Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt op plaatsen waar tabel-2 worden verwacht in beginsel uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode en winterrust van amfibieën, reptielen en vissen.
- + Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.
- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar tabel-2 soorten van de voormalige Flora- en faunawet (Alpenwatersalamander) voorkomen, vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	§3.3 wn	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 wn	Leef- en foerageergebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Wezel, hermelijn, bunzing	§3.3 wn	Leefgebied	Nee	-	-
Alpenwatersalamander	§3.3 wn	Landhabitat	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Uitvoeren van graafwerkzaamheden niet tussen 1 november – 15 maart. Dempen wateren buiten voortplantings- en winterrustperiode
Vleermuizen	§3.2 wn	Foerageergebied	Nee	-	-
Grote modderkruiper	§3.2 wn	Leefgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek
Poelkikker	§3.2 wn	Voortplantingsgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek
Vogels	§3.1 wn (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing, bouwrijp maken buiten het broedseizoen
Steenuil/kerkuil	§3.1 wn (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Soortenstandaard Poelkikker Versie 2.0, december 2014
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Soortenstandaard Heikikker Versie 2.0, december 2014.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 30-6-2017
- + NNN: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>), 30-6-2017
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl
- + NDFF - quickscanhulp.nl 03-07-2017 10:13:36

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstrend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Bijlage 2 Tabel afstanden bouwlawaai

Activiteit	L _{wa} dB (A)	Afstand tot activiteit [m]			
		60 dB (A)	65 dB (A)	70 dB (A)	75 dB (A)
Heien betonpalen	126	400	250	150	80
Heien stalen buispalen	140	1200	850	550	350
Heien damwanden	130	550	350	225	125
Intrillen buispalen	121	250	150	80	50
Intrillen damwanden	125	350	200	125	75
Geluidarm aggregaat	93	15	10	<10	<10
Geluidarme pomp	90	10	<10	<10	<10
Compressor	100	35	20	10	<10
Pneumatisch beitelen/hameren	119	220	140	75	45
Ontgraven	107	60	30	20	10
Zes vrachtwagen- bewegingen per uur	106	30	17	10	<10

(bron: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/hinder-gezondheid/geluid/inhoudelijk-dossier/functions/bouwlawaai-0/virtuele-map/afstandstabel/>)